

PLEASE NOTE! THIS IS PARALLEL PUBLISHED VERSION OF THE ORIGINAL ARTICLE

To cite this Article: Huovila, E., (2016). Ammattikorkeakoulukirjasto opiskeluhyvinvoinnin tukena. Kreodi, 2, 4.

URL: <https://www.kreodi.fi/en/17/Artikkelit/341/Ammattikorkeakoulukirjasto-opiskeluhyvinvoinnin-tukena.htm>

Ammattikorkeakoulukirjasto opiskeluhyvinvoinnin tukena

Kirjasto edistää opiskeluhyvinvointia tarjoamalla aineistoa, tilat ja ohjausta.

Laurea-ammattikorkeakoulussa toimii opiskeluhyvinvointiryhmä, joka järjesti tänä keväänä ammattikorkeakoulun sisäisen opiskeluhyvinvointifoorumin. Laurea-kirjasto sai kutsun tulla mukaan ja informaattikolta pyydettiin esitystä aiheesta "Kirjaston palvelut opiskeluhyvinvoinnin tukena". Foorumiin osallistui kampusten opettaja- ja opiskelijaedustajia, opintopsykologi, opiskelijapastoreita ja kansainvälisen vaihdon järjestäjiä.

Opiskelijoiden terveyteen kuuluu Opiskeluterveys-teoksen (2011) mukaan psyykinen, fyysinen ja sosiaalinen ulottuvuus. Lähdekirjallisuus (esimerkiksi Heusala 2011) korostaa terveellistä ja turvallista opiskeluympäristöä, jossa kirjasto toimii tukipalveluna.

Esityksen pohjaksi kysyttiin muutamalta satunnaisesti valitulta kampuksen kirjastoon tulleelta opiskelija-asiakkaalta mielipidettä siitä, mitä ammattikorkeakoulukirjastot tekevät tai ovat tehneet opiskelijoiden hyvinvoinnin edistämiseksi.

Tässä kirjoituksessa käydään läpi minikyselyn tuloksia opiskelijaterveyden tai opiskelijahyvinvoinnin näkökulmasta ja esitellään Laurea-kirjastossa viime vuosina tehtyjä parannuksia.

Fyysinen tila

Kysymykseen hyvinvoinnin edistämisestä ensimmäinen haastateltu opiskelija mainitsi heti ja epäröimättä kirjat. Kirjastosta saa opiskeluun kuuluvaa aineistoa. Satunnaisesti haasteltavaksi valittu kirjastolainen puolestaan korosti kirjastoa fyysisenä tilana, kohtaamispaikkana, rentoutumispaikkanakin. Kirjastolainen mainitsi myös kasvokkain olon niin fyysisessä tilassa kuin verkossa, kuten sähköpostissa tai chat-ohjauksessa. Toinen kirjastolainen korosti, kuinka tilojen toimivuus lisää hyvinvointia. Oikeanlaiset kalusteet, valaistus, lämpötila tai esimerkiksi äänen taso ovat tärkeitä.

Fyysiseen kirjastotilaan kuuluvat kirjat ja muu painettu aineisto. Näiden pitää olla saavutettavissa. Saavutettavuutta on pyritty ajallisesti parantamaan pitämällä kirjastoa enemmän auki. Perinteisen palveluajan lisäksi on omatoimiaikoja. Saavutettavuutta

lisäävät myös selkeät kokoelmien ja aineistojen käyttöohjeet. Näihin on kiinnitetty paljon huomiota. Laurean Finnaa hiotaan mahdollisimman selkeäksi. LibGuides-tiedonhakuoppaat auttavat toisaalta koulutusala-kohtaisien aineistojen löytämisessä, toisaalta yhtenäisen rakenteensa avulla koulutusala-riippumatta eri aineistotyyppien löytämisessä.

Kirjastoon kuuluu olennaisesti esteettömyys. [Kirjasto - kaikkien oppijoiden puolella](#) -artikkeli Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisussa *Esteettömyydellä osallisuuteen* vuodelta 2009 kannattaa lukea. Esteettömyys on vain yksi puoli hyvinvointia, mutta tämä artikkeli ei ole kymmenessä vuodessa menettänyt sisällöstään mitään. Julkaisun perustana on kysymys: "Miten rakennamme kirjastostamme psyykkisesti, fyysisesti ja sosiaalisesti nykyistä esteettömämmän?" Oivaltavaa tekstiä!

Laurea-kirjastossa esteettömyyttä on pyritty edistämään kohentamalla tilojen selkeyttä, helpottamalla näkyvyyttä selkein opastein ja kuuluvuutta induktiosilmukoin. Laurea-kirjasto on liittynyt Celia-kirjaston äänikirjapalveluun ja henkilökunta on osallistunut Celian järjestämään koulutukseen. Kirjastolaisille ja muille halukkaille on järjestetty Erilainen oppija -seminaari, jossa jaettiin tietoa ja keskusteltiin erityisopetuksesta ja luku- ja kirjoitusvaikeuksista.

Fyysisiin tiloihin kuuluu olennaisena myös turvallisuus. Laurea-kirjasto on tehnyt yhteistyötä ammattikorkeakoulun oman turvallisuuspäällikön kanssa. Henkilökunta on yhdessä arvioinut kirjaston tilannetta. Kirjastossa on mm. käyty läpi POA (potentiaalisten ongelmien arviointi) - kierros: riskit on kartoitettu, ongelmat on arvioitu ja korjausehdotukset määritetty ja korjaustavoitteet asetettu. Ongelmalistaa on käyty tarkastusmielessä läpi ja tutkailtu, miten on edetty. Tästä työstä on ollut apua, ei vain turvallisuuden, vaan myös viihtyisyyden lisäämisessä. Kalustusta on uusittu ja saatu uusia sähköpöytiä, valaistusta on lisätty, lämpötilaa ja melua on pyritty säätämään, jatkojohtoja on karsittu ja varauloskäytävien edustat on raivattu vapaiksi kulkea. Kirjaston omatoimiajan ohjeistukseen on kirjattu ohjeita esimerkiksi tulipalon tai sairaskohtausten varalta. Henkilökunta on osallistunut poistumis-, sisällesuojautumis- ja alkusammutusharjoituksiin sekä ensiapukoulutukseen. Ajatuksena on ollut, että turvallisuus on hyvinvointia niin henkilökunnalle kuin asiakkaille. Turvallisuuteen kuuluvat myös tietoturva tai yleinen siisteys, jotka nekin lisäävät opiskelijoiden hyvinvointia ja tilojen viihtyisyyttä.

Psyykkinen ja sosiaalinen tila

Kirjasto on suomalaisille tuttu ja turvallinen paikka. Korkeakouluopiskelija tietää, missä on kirjasto. Henkilökunta koetaan ystävälliseksi ja ammattitaitoiseksi sekä auttamishaluiseksi, kuten kansallisista kyselyistä vuodesta toiseen on ilmennyt. Täytyy toivoa, että myös huonosti voivat opiskelijat ovat vastanneet kyselyihin, jotta todellinen avun ja ohjauksen tarve selviäisi. Onneksi myös tuntipalautteet tiedonhallinnan ohjauksesta osoittavat opiskelijoiden saavan henkilökunnalta apua opiskeluihinsa.

Kirjaston sosiaalisessa, verkostoituneessa puolessa on kyse kohtaamisesta. Haastatellut opiskelijat mainitsivat avun saamisen tärkeyden: Kirjastosta voi aina kysyä ja saa apua. Teemaan kuuluvat myös Laurean eettinen toimintaohjeisto ja opiskelijoiden yhdenvertaisuusohjelma, jotka molemmat määrittävät myös kirjaston toimintaa.

Kirjastolaisille on itsestään selvää, että kirjastossa opiskelijoita ohjataan ja opastetaan niin aineiston paikantamisessa kuin tiedonhaussakin. Ohjaus voi tapahtua kasvokkain tai verkossa. On palvelutiskejä, sähköposti, puhelin ja chat. Kun informaattikko ja opetushenkilöstö ohjaavat yhdessä tiedonhakua, kohtaamisia tapahtuu erilaisissa oppimisympäristöissä: luokkahuoneissa tai virtuaalisissa oppimisympäristöissä, joskus myös työpaikoilla.

Kirjastoon voi tulla ilman asiaa ja kirjastossa voi tavata satunnaisesti toisen, tutun asiakkaan. Henkilökunnan kanssa voi jutustella. Laurea-kirjastossa kirjattiin viime syksynä neljänä otantapäivänä ylös asiakkaiden esittämiä kysymyksiä. Kirjaston [Saaks tähän tulla?](#) -blogikirjoituksessa on analysoitu kysymyksiä. Kaikesta kohtaamisesta suurin osa luonnollisesti koski tavallista kirjastotoimintaa. Kuitenkin kymmenen prosenttia kysymyksistä luokiteltiin muu-asiaksi. Esimerkiksi "Eikö teillä ole syyslomaa?" tai "Missä kaikki ovat?" Nämä opiskelijoiden kysymykset osoittavat, ettei kirjasto ole vain kirjoja tai tietokantoja välittävä palvelu vaan paikka ihmisten kohtaamiselle verkkokurssien, harjoittelujen tai tenttien lomassa.

Foorumissa keskusteluun osallistuneet opiskelijat painottivat ihmisten kohtaamisen tärkeyttä ja kirjastohenkilöstöltä saatua ohjausta. Kirjaston osallistuminen foorumiin

koettiin tärkeäksi, joten kirjasto on mielellään mukana kehittämässä opiskeluhuvinvointia.

Luettavaa:

Heusala, M., Kokko, T. & Marttila, M. 2011. Yhdessä tein -hanke 2009 - 2011. Opiskelijahuvinvoinnin kehittäminen Uudenmaan alueen ammattikorkeakouluissa.

Perttula, S., Pohjolainen, P. & Vuorimaa, K. 2009. Kirjasto - kaikkien oppijoiden puolella. Teoksessa: Hirvonen, M. (toim.) Esteettömyydellä osallisuuteen Jyväskylän ammattikorkeakoulussa.

Kunttu, K. & al. (toim.) 2011, Opiskeluterveys. Duodecim.